

Як вибрати книгу для читання

1. Зайшовши до бібліотеки, треба звернутись до її каталогів. В перекладі з грецької „каталог” означає „перелік”. Отже, каталог – перелік усіх книг, які є в бібліотеці. Переглядаючи каталог, читач дізнається, чи є в бібліотеці потрібна йому книга, які книги є в бібліотеці з даної теми, які книги конкретного автора можна прочитати в цій бібліотеці.
2. В картотеках картки з назвами книг підібрані за окремими темами.
3. Ти можеш сам вибрати книгу з полиць відкритого доступу.
4. На книжкових виставках ти завжди знайдеш цікаві книги.
5. Переглянь бібліографічні покажчики. Це книги про книги. В них ти знайдеш анотації – короткі розповіді про зміст книги і поради, кому рекомендована дана книга.

Як читати книгу

ВАРІАНТ 1

1. Переглянь уважно титульну сторінку книги. Ти прочитаєш прізвище автора книги, назву книги, яке видавництво її видало і коли. Перегорни титульну сторінку і прочитай анотацію: ти довідаєшся про що ця книга. Не забудь прочитати передмову. Вона розповість тобі багато цікавого про автора і книгу.
2. Читай правильно, не поспішаючи - краще запам'ятаєш прочитане.
3. Дочитай книгу до кінця, не пропускай сторінок.
4. Читаючи книги, газети, журнали, ти можеш зустріти незнайомі слова. Їх пояснення знайди в словниках, довідниках, енциклопедіях.

Як читати книгу

ВАРІАНТ 2

1. Пам'ятай: читання – одне з найважливіших завдань у самоосвіті, ставитись до нього треба серйозно.
2. Внутрішньо налаштуйся на читання. Не поспішай, не «ковтай» зміст книжки, а читай уважно, вдумливо, намагайся запам'ятати прочитане.
3. Зміст треба осмислювати. Не можна допускати механічного фіксування тексту.
4. Вчися читати швидко, не проговорюючи про себе, охоплюй поглядом цілі фрази, речення.

5. Для свідомого сприймання прочитай передмову; перегортаючи сторінки, обміркуй заголовки.
6. Коли щось не зрозуміло, не поспішай гукати на допомогу інших. Спочатку спробуй самостійно розібратися.
7. Роби помітки, виписки, за потреби склади план (тези, конспект).
8. Найцікавіше запам'ятай. Порівняй прочитане з уже відомими фактами, знайди йому місце в системі знань.
9. Прочитавши книжку, обміняйся думками і враженнями про неї з друзями, дай оцінку. Згадай основні образи, події, думки.
10. Порівняй власну думку про книжку з відгуками і рецензіями на неї: один розум добре, а колективний – краще.
11. Зроби відповідні записи про книжку у читацькому щоденнику.

Вчись читати виразно

- пам'ятай: не можна прочитати виразно, якщо не розумієш змісту;
- спробуй уявити собі те, про що читаєш;
- визнач своє (*та автора*) ставлення до подій, персонажів. Постарайся при читанні передати його інтонацію, виділяй голосом важливе;
- визнач основне завдання читання (*що ти хочеш передати*);
- читай чітко, вимовляючи слова, дотримуйся пауз у кінці речення, між абзацами і частинами тексту.

Завдання, які повинні бути розв'язані під час читання книги

1. При читанні потрібно зрозуміти і засвоїти прочитаний матеріал.
2. Продумати прочитане.
3. Усвідомити, чого нового навчила книжка.

Книжчині поради

1. Читай мене уважно, не поспішай.
2. Зустрівши незнайомі слова – знайди їх у словнику або запитай у старших.
3. Не встиг дочитати книгу до кінця, вклади закладинку на тому місці, де зупинився.
4. Запам'ятай прізвища автора і художника.
5. Прочитав мене, подумай. Чи читав ти інші книги цього письменника? Що ти знаєш про нього?
6. Чи сподобались тобі мої герої?

Як працювати з підручником

1. Прочитай увесь заданий текст, глибоко вдумуючись у його зміст. Пам'ятай, що читання підручника без напруження думки – марна трата часу.
2. Працюй завжди з ручкою або олівцем в руках.
3. Засвоєнню допоможуть схематичні малюнки й записи.
4. Поділи в думці текст на частини і знайди основну думку.
5. Читаючи текст, пов'язуй його з часом, картою, графіками, схемами підручника. Пам'ятай, що без хронології та карти немає історії.
6. Порівнюй, зіставляй вивчений матеріал, факти, явища з іншими.
7. Складай короткий усний (письмовий) план прочитаного. Коли такий план подано вчителем, то вивчай матеріал за планом.
8. Намагайся в тексті знайти відповідь на кожне запитання, наведене в кінці параграфа.
9. Привчай себе до самоконтролю: обов'язково перекажи вголос або про себе заданий матеріал, спочатку частинами, а потім – у цілому весь параграф. Роби це так, щоб словам було тісно, а думкам – просторо.
10. Виконуй завжди домашні завдання.
11. Долай труднощі, а не тікай від них. Працюй систематично і наполегливо над книжкою.

Як скласти план тексту підручника

1. Прочитай заголовок параграфа і подумай: який зміст закладено в заголовок?
2. Прочитай уважно даний параграф і виділи в ньому нові терміни (з'ясуй їх).
3. Розглянь і постарайся зрозуміти малюнки і їх частини, що відносяться до тексту.
4. Прочитай текст окремо по абзацах і визнач, про що йдеться в кожному абзаці.
5. Склади план прочитаного тексту (пунктами плану можуть бути заголовки абзаців).
6. Перекажи за складеним планом увесь текст, постарайся зрозуміти і запам'ятати його зміст.
7. Дай відповіді на всі запитання в кінці параграфа або на запитання, поставлені вчителем.

Як працювати з довідковою літературою

Навіть найрозумніша людина в світі не може пам'ятати великі події сучасного та минулого, численні дати, цифри, факти. Доповнюють пам'ять людини книги, які все знають, **словники, довідники, енциклопедії**. Ці книги – друзі нашої пам'яті, вони дають відповідь на будь-яке питання. Як же ці книги побудовані? Як ними користуватися в роботі? Найпростіші з них:

1. Словники. В них зібрані слова, розташовані в алфавітному порядку. Найбільшим попитом користується *орфографічний словник*. Майже всі ми ним користуємося, коли не знаємо, як писати те чи інше слово. Коли ж Вас цікавитиме значення слова та історія його походження – користуйтеся „*Тлумачним словником*”. Словник російського вченого і письменника В.Даля, де автор зібрав 200000 слів, особливо відомий. Кожне слово тут має пояснення і тлумачення. Цей словник надає велику допомогу при читанні російської дореволюційної літератури, пояснює слова, які нам сьогодні незрозумілі. Читаючи газети та журнали, ви часто зустрічаєтесь зі словами, які прийшли з інших мов народів світу – тут вам допоможе „*Словник іноземних слів*”. Кожен учень – повинен мати відповідні навички роботи зі словником. Уважно переглядайте передмову до словників, знайомтеся з умовними позначеннями.

Нашим добрим помічником є:

2. Енциклопедії. Саме слово взяте з грецької мови і означає: „коло знань”. В наш час енциклопедіями називають книги, в яких коротко викладено у певній системі дані про науку, техніку, культуру, природу, мистецтво та ін. У більшості матеріал в енциклопедіях

розміщено в алфавітному порядку. Винятком з цього є „Дитяча енциклопедія”. В ній матеріал розташований по системі знань. В її створенні брали участь педагоги, письменники, художники. Кожний том присвячений окремій галузі знань. У кожному томі вміщуються таблиці й різні допоміжні покажчики: хронологічний, алфавітний, бібліографічний. Останній рекомендує найбільш цікаві книги з теми, якій присвячено даний том. Як же користуватися „Дитячою енциклопедією.?” Насамперед, потрібно визначити, в якому томі знаходиться потрібний матеріал. Припустимо, що вас цікавить історія середніх віків. „Історія людського суспільства” знаходиться в 7-му томі, отже, необхідний матеріал ми знайдемо в 7-му томі. Є ще галузеві енциклопедії: географічна, хімічна, технічна... Вони також допоможуть вам у вивченні шкільної програми.

Як написати реферат

1. Визначити тему.
2. Підібрати літературу: документи, першоджерела; монографії, довідники, збірники; газетні та журнальні матеріали.
3. Ґрунтовно вивчити літературу.
4. Скласти первісний варіант плану майбутнього реферату.
5. Виділити основні питання.
6. Систематизувати опрацьований матеріал.
7. Остаточного продумати та уточнити план реферату, бов'язково включити у план актуальні теми і їх значення.
8. Написати реферат.
9. У кінці реферату слід скласти список використаної літератури.

Як читати газету

1. Читай газету щодня.
2. Газети розкажуть тобі про найважливіші події, що відбуваються в нашій країні й у всьому світі.
3. Перед тим, як почати читати газету, переглянь заголовки всіх статей – це допоможе тобі вибрати в ній найцікавіший матеріал.
4. Читаючи газету, користуйся картою. Знайди на ній місця, про які прочитав у газеті.
5. Пояснення незрозумілих слів знайди в словнику, або про їх значення запитай у вчителя, бібліотекаря.
6. Опрацюй додаткові інформаційні джерела, що стосуються тематики, яка тебе дуже зацікавила.

**Пам'ятка юним читачам
щодо написання відгуку на
прочитаний сучасний літературний твір**

Бути справжнім читачем – значить розуміти і вміти відтворювати в усній або письмовій формах зміст прочитаного. Дуже важливо уважно читати літературний твір. Прочитавши його назву, учень має здогадатись, про що буде йти мова у творі, і поміркувати, що нового дізнається з книжки. Неодмінно слід звертати увагу на автора твору. Під час першого читання потрібно уявити образи, оцінити вчинки літературних персонажів і все описане автором. Також слід звернути увагу на незрозумілі слова, виписати й відшукати їхні значення у словниках. Корисно зробити відбір прочитаного:

- це я вже знаю;
- це мене здивувало, тому що...;
- це схоже на те, що ми читали раніше.

Найважливішим у сприйнятті художнього твору є повторне читання, коли необхідно дуже уважно читати й головне – виписувати все, що можна знайти нового для себе, що, на думку читача, є прекрасним і що знадобиться коли-не-будь у житті: слово, фраза чи цілий уривок. Дуже важливо вміти аналізувати прочитане, висловлювати свою точку зору, розуміти авторську позицію, а ще вміти відчувати красу художнього слова, оскільки все це стане основою для написання критичного відгуку.

Наступний етап читання – обговорення прочитаного. Прочитана книга викликає необхідність поділитися своїми думками та почуттями. Таке обговорення можна реалізувати складанням відгуку на прочитану книгу. Для відгуку характерний обмін враженнями про твір, висловлення свого ставлення до вчинків героїв, подій, повідомлення власних думок щодо того, як ставиться автор до героїв – співчуває чи засуджує, висміює чи пишається.

Для написання відгуку допоможуть **«Рекомендації юному читачеві»**:

1. Під час повторного перегляду літературного твору з'ясуйте, чи все вам зрозуміло. Випишіть із твору те, що потребує запам'ятовування: дати, імена, назви тощо.
2. Визначте тему, мету й головних героїв твору.
3. Поміркуйте, в якій формі краще написати відгук (у вигляді листа-роздуму, щоденникових записів тощо).
4. У вступній частині зазначте назву твору та автора.
5. Подумайте, чим вас найбільше зворушив твір, які герої сподобалися, а які ні.
6. Зазначте, які висновки ви зробили, прочитавши твір. Що нового дала вам прочитана книга, у чому згодні з автором, а з чим можна посперечатися.

За матеріалами сайту: http://grani-t.com.ua/ukr/pamjatka_chytacham/

Як читати науково-популярну книгу

1. Читаючи науково-популярну книгу, корисно скласти **план** книги, **конспект**, виписати найбільш важливі **цитати**.
2. П Л А Н – короткий виклад змісту книги за розділами – складається у вигляді заголовків або запитальника. Корисно додати до цього хронологічні дані, імена, цифри, назви міст, пояснення незрозумілих слів, тобто те, що слід запам'ятати.
3. К О Н С П Е К Т – письмовий переказ своїми словами змісту прочитаної книги або розділу. Конспектувати матеріал потрібно частинами / розділами / книги; необхідно уважно прочитати текст, виділити основну думку автора, записати її своїми словами, навести факти, які підтверджують або розкривають цю думку.
4. Ц И Т А Т А – уривок із тексту книги, який наводиться дослівно без змін. Для цитування відбираються ті уривки, які найбільш яскраво і повно виражають головні думки автора. Цитата виписується дбайливо, без пропусків або заміни слів, з дотриманням розділових знаків. Кожна цитата береться в лапки. Далі в лапках вказується, звідки цитату взято.
5. Читаючи науково-популярну книгу, необхідно звертатись за довідками до різних посібників: пояснення незрозумілих слів слід шукати в словнику; матеріал, що доповнює книгу, потрібно вибирати за бібліографічними покажчиками.